

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2010

DANISH

HIGHER LEVEL

**Friday, 11 June
Morning, 9.30 a.m. – 12.30 a.m.**

Læs teksten og svar på spørgsmålene med dine egne ord.

Når venskabet bliver digitalt

Teksten er skrevet af Morten Rasmussen, september 2009

1. Forestil dig, at din nabo stikker hovedet ind ad køkkenvinduet og spørger, om du vil være hans ven. Du bliver en anelse overrasket, for så meget taler du heller ikke med naboen, men af ren høflighed siger du ja. Så går der en times tid, og pludselig stikker naboen hovedet ind ad vinduet igen, denne gang for at fortælle, at han skal have frikadeller til aftensmad.
2. Her begynder du at undre dig lidt, men vil jo gerne være venlig og fortæller så, at du da også godt kan lide frikadeller. Helt mærkeligt bliver det dog først, da en vildt fremmed mand stikker hovedet ind ad vinduet og spørger, om du vil købe et par løbesko. Fra din nabo har han hørt, at du dyrker meget motion.
3. Hvis ovenstående ikke giver nogen form for mening, kan det skyldes, at man hører til den stadig mindre gruppe af mennesker, der endnu ikke bruger Facebook, verdens største digitale mødested.
4. På verdensplan har mere end 250 millioner mennesker oprettet en profil på Facebook. Og dermed udgør de livsnerven i et fænomen, som i grove træk har to funktioner, en social og en økonomisk.
Den sociale funktion er Facebooks eksistensberettigelse. Den populære hjemmesides vigtigste opgave er at skabe netværk, hvor venner og bekendte kan skrive sammen om stort og småt fra deres hverdag, fra kærestesorger til glæden ved frikadeller.
5. Men bag kulissen er Facebook samtidig en milliard-virksomhed og verdens mest avancerede reklamemaskine. For med oprettelsen af en Facebook-profil siger brugerne samtidig ja til, at Facebook må videresælge oplysninger om dem og deres netværk til andre virksomheder. Og her kan oplysningerne så bruges til en kirurgisk præcis markedsføring, målrettet efter køn, alder, uddannelse, fritidsinteresser og civile status. Såsom at reklamere for løbesko til de sportsglade eller kontaktannoncer til singlerne.
6. Facebook er blevet mødt med skepsis og bekymring, ikke mindst for at nære narcissismen og for at dyrke de overfladiske bekendtskaber, illustreret ved, at man på Facebook betegner alle sine kontakter som "venner". Den bekymring deles dog ikke af Svend Brinkmann, professor i psykologi ved Aalborg Universitet. "Da jeg selv oprettede min Facebook-profil, havde jeg det svært med, at alle blev betegnet som venner, uanset hvor langt ude i bekendtskabskredsen de var. Men med tiden vænner man sig til, at der er to definitioner af venner, rigtige venner og Facebook-venner. Man kan derimod bekymre sig over den mennesketype, der vokser ud af hele netværkskulturen", siger Svend Brinkmann og henviser til det moderne menneskes evne til gnidningsfrit at hoppe mellem forskellige netværk og miljøer. "Hvad sker der med os mennesker, når vi lever en så omskiftelig tilværelse, hvor vi hele tiden kan udskifte vores netværk? Vi når aldrig at forpligte os på noget, men skifter løbende identitet, alt efter hvilket netværk der nu passer bedst til vores ambitioner. Man kan godt frygte, at vi i det lange løb mister en stor del af den værdi, der ligger i de nære og langvarige forhold med alt, hvad de indebærer af godt og ondt, siger han.

7. For at forstå Facebooks succes er der en faktor, man ikke kan komme uden om, nemlig prisen. For brugerne er det helt gratis at oprette og bruge Facebook-profilen. Alligevel forventer selskabet bag Facebook, som nu har 700 ansatte, i år at nå en omsætning på mere end tre milliarder kroner.
Forklaringen findes i den kontrakt, som brugerne indgår ved oprettelsen af en Facebook-profil. Læser man den grundigt, ser man nemlig, at Facebook overtager retten til at videresælge ikke bare den enkelte brugers oplysninger, men også oplysninger fra brugerens øvrige netværk. Og netop denne klausul er problematisk, lyder det fra Anette Høyrup, der som jurist i Forbrugerrådets forbrugerpolitiske center flere gange har kritiseret Facebooks magt over brugernes oplysninger.
8. "Med sin enorme database med oplysninger om 250 millioner menneskers privatliv og fritidsinteresser er Facebook jo et fantastisk redskab for andre virksomheder, der gerne vil sikre sig, at deres reklamer og produkter når ud til de rette. Hvis du for eksempel er 30 år, mand og single, vil du på din Facebook-profil jævnligt se annoncer, der reklamerer for, at du via forskellige datingsites kan få kontakt med single-kvinder på 30 år. Det kan i sig selv lyde uskyldigt, men problemet er, at brugerne ikke har nogen garanti for, hvad der sker med deres private oplysninger", siger Anette Høyrup.

Ordforklaringer

Narcissisme (afsnit 6): Sygelig selvoptagethed

Klausul (afsnit 7): Indskrænkende betingelse

Alle opgaverne skal besvares med danske ord

Opgave I

(maksimum 30 point)

1. Forklar betydningen af ordet "aftensmad" som det bruges i teksten (1. afsnit)
Forklar betydningen af ordet "høflighed" som det bruges i teksten (2. afsnit)
Forklar betydningen af ordet "videresælge" som det bruges i teksten (5. afsnit)
Forklar betydningen af ordet "omskiftelig" som det bruges i teksten (6. afsnit)
Forklar betydningen af ordet "grundigt" som det bruges i teksten (7. afsnit) (5 x 1 point)
2. Beskriv de to funktioner, som Facebook har ifølge teksten (5 point)
3. Hvad er det, der ud fra din læsning af teksten gør Facebook så spændende for så mange mennesker? (5 point)
4. Gør rede for den magt, som Facebook har over folk samt de problemer, denne magt iflg. Anette Høyrup udgør. (5 point)
5. "Facebook er blevet mødt med skepsis og bekymring, ikke mindst for at nære narcissismen og for at dyrke de overfladiske bekendtskaber, illustreret ved, at man på Facebook betegner alle sine kontakter som "venner"". Tag stilling til dette udsagn ud fra teksten som helhed. (5 point)
6. På hvilken måde ligner metaforen med naboen og den fremmede i afsnit 1 og 2 interaktionen på Facebook? (5 point)

Opgave II

(maksimum 30 point)

"Hvad sker der med os mennesker, når vi lever en så omskiftelig tilværelse, hvor vi hele tiden kan udskifte vores netværk? Vi når aldrig at forpligte os på noget, men skifter løbende identitet, alt efter hvilket netværk der nu passer bedst til vores ambitioner. Man kan godt frygte, at vi i det lange løb mister en stor del af den værdi, der ligger i de nære og langvarige forhold med alt, hvad de indebærer af godt og ondt."

Giv med dine egne ord din mening til kende i en kommentar til dette synspunkt med cirka 100 ord.

Opgave III

(maksimum 40 point)

Skriv et essay på cirka 300 ord om ét (1) af disse to emner:

- Gør brugen af internettet os klogere eller dummere?

eller

- Mennesket er ingen ø